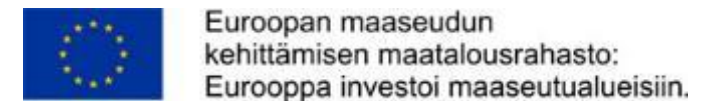

Luonnontuotealan koulutusta ja kehittämistyötä Pohjois-Karjalassa

Luonnontuote- ja puutarha-alan kehittäminen Pohjois-Karjalassa-esiselvityshanke

Pohjois-Karjalan aikuisopisto

Anneli Salonen, kuvat Pauliina Silva

10 suurinta teollisuuden toimialaa 2015

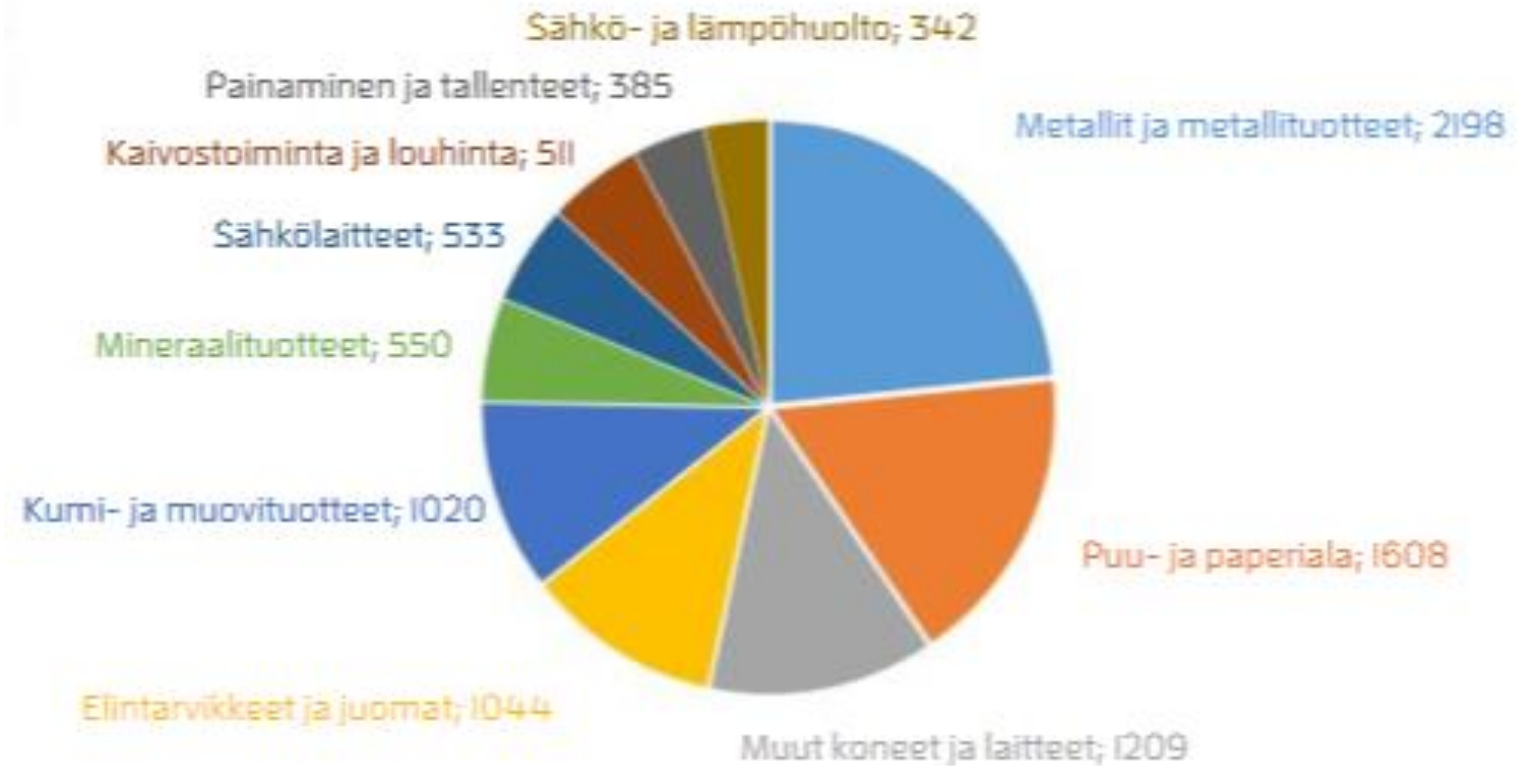
työpaikkojen mukaan laskettuna

Pohjois- Karjala

n. 165 000 asukasta

Kokonaispinta-ala 21 583 km²

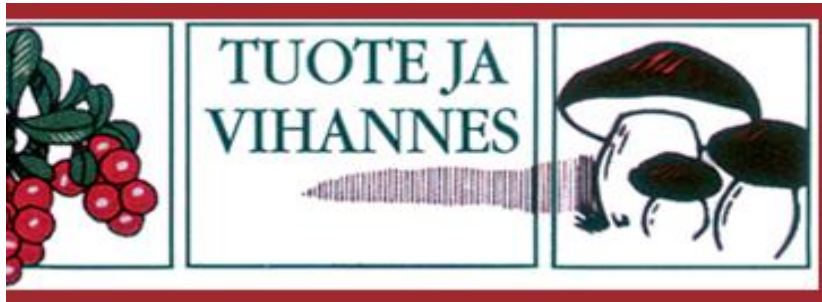
n. 7 % Suomen metsistä

Lähde: Pohjois-Karjalan trendit Talouskatsaus 2/2016,
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

(Pohjois-Karjalan teollisuusyrittäjärekisteri)

Luonnontuotealan yrityksiä Pohjois-Karjalassa

Marja Carelia OY

Tomaki Services OY

Marjoja jalostavia
marjatiloja ja yrityksiä
eri puolella maakuntaa

Pielisen Karjala:

ELINTARVIKEALAN KOVA KASVUVAUHTI EI HYYDY

Elintarviketeollisuuden noste on säilynyt (10,8 %), vaikka markkinatilanne on haasteellinen. Valtakunnallistakin huomiota on herättänyt, että peräti viidennes Suomen gluteenittomista tuotteista tulee Pielisen Karjalasta. Alan yritykset, erityisesti leipomot, ovat myös merkittäviä työllistäjiä alueella ja toimialan vahva kasvu edesauttaa uusien työpalkkojen syntymistä alueellemme. Ehdoton valittiin toimialan monipuolisuus, Pielisen Karjalasta löytyy lihan-, kalan-, marjan- ja maldonjalostusta sekä leipomotuotintaa.

Metalliteollisuuden alavireiseen kehitykseen on odotettu käännettä ja alan liikevaihto kasvoiikin ilahduttavasti noin viidellä prosentilla alkuvuonna. Toimintaympäristö on kuitenkin edelleen haasteellinen ja yksittäisten yritystenkin osalta toiminnan ennakointi on vaikeaa. Omlen tuotteiden kehitys ja asiakkaiden haku kansainvälisiltä markkinoilta on vielä pienimuotoista ja niissä olisi kasvuvaraa.

PIELISEN KARJALAN SEUTUKUNTA	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	L-6.2016	L-6.2015	1 000 €	%
Elintarviketeollisuus (TOL 10-II)	14 021	12 650	1 371	10,8
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	5 104	4 647	457	9,8
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	19 403	18 400	1 003	5,5
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	10 418	9 932	487	4,9
Koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 26-27, 28)	3 249	3 101	148	4,8
Palvelualat yhteensä (TOL G-U)	130 753	128 323	2 430	1,9
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	14 489	14 240	250	1,8
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	84 371	83 433	939	1,1
Puun sahaus höyläys ja kyllästys (TOL I61)	63 375	63 118	257	0,4
Kaikki toimialat yhteensä (TOL A-X)	328 264	332 252	-3 988	-1,2
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	8 189	8 460	-271	-3,2
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	8 043	8 315	-272	-3,3
Kalvostoiminta ja louhinta, teollisuus, energian tuotto ja jakelu (TOL BCD)	158 138	161 594	-3 456	-3,4
Teollisuus (TOL C)	142 837	148 405	-5 568	-3,8
Jalostus (TOL BC+DF)	168 695	176 394	-7 700	-4,4
Rakentaminen (TOL F)	12 334	14 609	-2 275	-15,6
Puutavaran valmistus (TOL I62+310)	2 412	3 182	-770	-24,2

lanteesta on kuulunut hyviä uutisia erityises-

Lähde: Pohjois-Karjalan trendit
Talouskatsaus 2/2016,
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Luonnontuotealan ammattitutkintoon valmistava koulutus

- Aloitettu toukokuussa, kestää helmikuun loppuun, 12 osallistujaa
- Tutkinnonosat, joista valmistavaa koulutusta
 - Pakolliset tutkinnon osat
 - 3.1 Luonnontuotteiden talteenottaminen
 - 3.2 Luonnontuotealan yrityksessä toimiminen
 - Valinnaiset tutkinnon osat
 - 3.4 Luonnontuotteiden jalostaminen elintarvikkeiksi
 - 3.6 Luonnontuotteisiin perustuvien hyvinvointituotteiden valmistaminen
 - 3.7 Käsityö- ja koristetuotteiden valmistaminen luonnon raaka-aineista

Luonnontuote- ja puutarha-alan kehittäminen Pohjois-Karjalassa-esiselvityshanke

Hankkeen tausta

- Luonnontuote- ja puutarha-alan yrittäjille tehty kysely huhtikuussa 2016
 - Kyselyn pohjalta nousi seuraavat kehittämistarpeet
 - Uudet logistiset ratkaisut
 - Yhteisen markkinoinnin ja viestinnän kehittäminen
 - Jalostusasteen nostaminen ja uusien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen (kansainväliset markkinat)
 - Täydennyskoulutus
- > esiselvityshankkeen hakeminen

Toimialue ja kohderyhmä

- Hankkeen toiminta-alue on Pohjois-Karjalan maakunta.
- Selvitettävät tuotteet: luonnonmarjat, –sienet, -yrtit, hunaja, kala, riista, mahla, viljellyt marjat, hedelmät, sienet ja yrtit
- Hankkeen kohderyhmä on luonnontuote- ja puutarha-alan toimijat.
- Kohderyhmään kuuluu alan:
 - yrittäjät (viljelijät, raaka-aineiden välittäjät, jatkojalostajat, ravintolat, matkailualan yritykset, joissa hyödynnetään luonnon- tai puutarhatuotteita jne.)
 - koulutusorganisaatiot
 - tutkijat ja kehittäjät
 - järjestöt

Hankkeen aikataulu

- Hankkeen toteutusaika 24.10.2016- 31.3.2107, noin 5 kuukautta
- Yhteistyötahot
 - Marjamaat-hanke
 - Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkoissa-hanke (LUMOA)
- Kuukausipalaverit

Hankkeen tavoitteet

- selvittää luonnontuote- ja puutarha-alan yritysten liiketoimintapotentiaalin ja kehittymisen kannalta keskeisimmät kehittämis- ja koulutustarpeet Pohjois-Karjalassa
- kartoitetaan pohjoiskarjalaisten toimijoiden tarve ja halu alkaa yhdessä kehittää luonnontuote- ja puutarha-alaa eteenpäin
- **tarkoituksenmukaiset ja mahdolliset keinot vastata esille nousseisiin tarpeisiin**
- jos edellytyksiä ja tarpeita pitempiaikaiseen ja laajempaan hankekokonaisuuteen, sen toteuttamiselle laaditaan selvityksen aikana **alustavaa hankkeen toimintasuunnitelmaa** sekä **sitoutetaan eri toimijatahot tulevaan yhteistyöhön** alustavin aiesopimuksin

Toimenpiteet 1

Luonnontuote- ja puutarha-alan kehittämis- ja koulutustarpeiden priorisointi

- Niille toimijoille, joille lähetettiin tätä esiselvityshanketta varten laadittu kysely alan kehittämistarpeista, lähetetään ennen työpajaa **uusi kysely**, jossa pyydetään valitsemaan kartoitetuista kehittämistarpeista yritysten liiketoimintapotentiaalin kannalta tärkeimmät.
- Esiselvityshankkeessa **järjestetään työpaja**, johon kutsutaan pohjoiskarjalaiset luonnon- ja puutarha-alan toimijat.
- Työpajassa **arvioidaan kyselyn tuloksia ja työstetään valittuja kehittämideoita** ryhmätöinä eteenpäin.

Toimenpiteet 2

Yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen

- toimijoiden **tarve yhteistyöhön** luonnontuote- ja puutarha-alan kehittämiseksi **kartoitetaan** haastattelujen (n. 10 kpl) avulla. Haastatteluissa hyödynnetään tätä selvityshanketta varten tehdyn kyselyn ja aikaisempien selvitysten tuloksia. Haastateltaville esitellään kyselyssä esiin tulleet kehittämistarpeet ja niiden perusteella selvitetään, olisiko heillä osaamista ja kiinnostusta lähteä kehittämään jotakin osa-aluetta.
- Haastateltavien asiantuntemusta käytetään hyväksi myös arvioitaessa mahdollisista **ylimaakunnallisista yhteistyökumppanuuksista** koituvia hyötyjä.
- Hankkeessa pyritään kannustamaan alan eri toimijoita, kuten yrityksiä, kehitys-, tutkimus- ja koulutusorganisaatioita **lisäämään yhteistyötä** toistensa kanssa.

Toimenpiteet 3

- Alan mahdollisuuksiin ja trendeihin perehtyminen
 - **osallistutaan** ensi syksynä mahdollisesti järjestettäviin **luonnontuotealan** seminaareihin ja muihin **tapahtumiin**.
 - käydään **tutustumassa** luonnon- ja puutarhatuotteiden jatkojalostukseen erikoistuneisiin **yrityksiin maakunnan ulkopuolella**
 - jos esiselvityksessä nähdään synergiaetuja yhteistyön tekemisestä maakunnan ulkopuolella sijaitsevien yritysten kanssa, **yhteistyömahdollisuuksia selvitetään** alustavasti näiden vierailuiden aikana.

Toimenpiteet 4

Jatkotoimenpiteiden määrittäminen

- Esiselvityshankkeen jatkotoimenpiteet määräytyvät TP1-TP3:sta saatujen tulosten perusteella.
- Jos näissä toimenpiteistä saadut tulokset osoittavat, että on tarkoituksenmukaista jatkaa alan kehittämistoimia laajemmassa hankkeessa, tässä esiselvityshankkeessa **laaditaan hanketta varten hankesuunnitelma**.
- Jos laajempaa hanketta ei katsota tarpeelliseksi toteuttaa, mahdollisista muista jatkotoimenpiteistä päätetään TP1:ssä järjestettävässä työpajassa.

Hankkeen onnistuminen

- Esiselvityshanketta voidaan pitää erityisen onnistuneena, jos laajempi hanke käynnistyy ja siihen saadaan rahoitusta.

Tähän mennessä esille nousseita asioita

- Luomukeruualueisiin kiinnostusta
- Hunajan tuottajilla oma hanke
- Itä-Suomen yliopiston luonnonainelaboratorio kiinnostunut aloittamaan oman hankkeen ja satotutkimuksen puolella kiinnostusta yhteistyöhön mahdollisen hankkeen kanssa
- Marjamaat-hankkeelle kaivataan työpariksi marjojen jatkojalostushanketta
- Mahdollisesti liha-alan hankkeeseen riista mukaan

Kiitos!

